

Duchovní Mons. Vladimír Hronek z Poděbrad se zamýšlí nad skutečnostmi, které ovlivňují lidskou tvořivost. Co znamená pro tvořivost revoluční přístup, otázky, které si klademe? Též analyzuje cestu lidské tvořivosti, jež která je však ovlivněna otázkami, jimiž přistupujeme ke světu. Nesmíme opomenout, že důležitou roli hraje pro lidskou tvořivost také plán i odměna, kterou za odvedenou práci – tvorbu člověk dostane, nebo kvalifikace jedince.

Teze:

„V počátku by měla být myšlenka, která mě zaujme. Teprve postupem času tam přichází ostatní tázání, zdali záměr bude prospěšný, zdali je vývoj reálný.“ – **otázka a tvořivost**

„Někdo položí otázku pro to, aby jistotu člověka podkopal. Může se jednat o provokativní otázku, která člověka zavede stranou.“ – **limity tázání**

„Víte, každá vize je svým způsobem realizovatelná. Je však otázka, zdali je realizovatelná v tomto prostředí, v této situaci, v této době, za těchto okolností.“ – **limity realizace potenciálu tvořivosti**

„Ve světě platí, že čím větší odbornost, tím větší pravděpodobnost uskutečnění – realizace, nicméně v duchovním životě to je opačné.“ – **k předpokladu tvořivosti**

„Plánování je individuální. K realizaci cílů vede křivolaká cesta a tam žádné harmonogramy neplatí.“ – **plán a tvořivost**

Dialog byl nahrán zrána v úterý 19. dubna 2016 na poděbradském proboštském úřadu, Palackého 72/23, Poděbrady.

... Revolučnost v tvoření ...

MS: *Pane probošte, setkáváme se již po čtvrté u tématu tvořivosti. Nehraje v ní také určitou roli revolučnost?*

VIH: *Revolučnost mladých lidí je přirozená. Dost často to bývá opozice proti něčemu oficiálnímu. V tom vidím revolučnost, která je v podstatě důležitá, poněvadž je hnacím motorem, vyrovná se konzervativnosti starší generace, jež do revolučnosti dokáže vkládat zkušenost a moudrost.*

MS: *Pane probošte, nebylo by lepší, aby se revolučnost přetvářela v evolučnost?*

VIH: *Samozřejmě! Pak je však cesta delší. V evolučnost to může přecházet.*

MS: *Být teenagerem znamená: riskovat, experimentovat s myšlenkami, experimentovat s tělem, experimentovat se vztahy ...*

VIH: *V tomto období těžko od nich můžeme vyžadovat něco jiného.*

MS: *Radikalismus je zde od toho, aby sám sebe našel.*

VIH: *Teenager musí narazit – a když má vlastní nepříjemnou zkušenost – teprve tehdy z radikálnosti a revolučnosti trochu ustoupí. Tam pak revolučnost přechází v evolučnost.*

MS: *Platí zde také zkušenost, že není-li revoluční v mládí, nakonec si revolučnost člověk vybíjí později? Tím myslím, že se člověk obtížně hledá. Rodiče nic nenamítali proti jeho revolučnosti, jeho návrhům.*

VIH: *Tento postoj je velmi individuální. U každého se to může projevit tak, případně onak. Zde bych*

nepoužíval měřítko, že by to vždy muselo tak být. Může se stát, že pokud se člověk „nevybouří“ v mládí, může být „bouřlivák“ později. Nebral bych to jako zákonitost. Možná by vám odborníci řekli něco jiného. Jedná se o případ od případu.

MS: *Vaše zkušenost? Také jste se bouřil proti světu, v němž jste žil?*

VIH: Bouřlivák jsem nebyl. Jsem přesvědčen, že bouřlivé mládí se ale proměňuje ve stáří ve zdravý konzervatismus. Tak to bývá. Mladí tomu nejsou s to uvěřit, že by bouřlivák mohl být usedlejší.

... Otázky a tvořivost ...

MS: *Pane probošte, jak dle vašeho mínění ovlivňují myšlení otázky? Když začne člověk něco konat, musí se tázat: co je cílem, komu to bude sloužit, jak k cíli dojdu, zdali mě osobně to bude uspokojovat.*

VIH: Popis teoreticky platí. Když se člověk po něco rozhodne, pak postupem času tyto otázky nastávají. Nemusí být na počátku. V počátku by měla být myšlenka, která mě zaujme. Teprve postupem času tam přichází ostatní tázání, zdali záměr bude prospěšný, zdali je vývoj reálný. Jsem přesvědčen, že je výjimečné mít tyto otázky zodpovězené. Tam musí být myšlenka, která se pak postupně rozvíjí, rozkošatí. Pak přichází otázky, zdali směřování tímto směrem stojí za to. Mohu také zjistit, že někdo tento problém již vyřešil, a proto je zbytečné, abych jej řešil. Tyto otázky se mohou objevovat, ale nejsem odborník, abych řekl, že vývoj musí být takový. Připadá mi, že první musí být myšlenka, která člověka zaujme.

MS: *Pane probošte, lidé budou tvrdit: dobrá, je vhodné vyjít z toho, co je na počátku. Na počátku bylo slovo - a to slovo bylo u Boha - a to slovo bylo Bůh.*

VIH: V tom vidím myšlenku.

MS: *Pokud si to člověk uvědomí, má zčásti jasno, protože Bůh má jasno. To, co bude, již anticipuje Bůh.*

VIH: Bude to troufalé přirovnání. I u Pána Boha je vidět, že i on původní myšlenku, kterou měl, upravil. Nyní použiji přirovnání: Bůh až nakonec poznává, že člověku je těžko, když je sám, jako by to předtím nevěděl. Přivádí zvířata, zkouší, nakonec zjistí, že zvířata nejsou pro člověka dostačující. Zde se uplatňuje postoj: nejprve mám myšlenku a pak přicházejí otázky, které jsou s myšlenkou spojené.

MS: *Spíše než konkrétní poznání je tam vyjádření potenciálu. Člověk může konat, je zručný v jistých oblastech. Bůh a pak člověk zjistí, že je zde mezera pro jistou činnost, která může být rozvíjena.*

VIH: To přichází až po úvodní myšlence, se kterou člověk začíná. Pak přichází další, vysvětlující, a proto jsem říkal, že otázka přichází až poté, co dochází k realizaci myšlenky.

MS: *Zde je otázka, co máme dělat? Možná je třeba, aby se člověk zaměřil například na výzkum nějakého léku, jako například Antonín Holý. Je však otázka, jestli člověku bude požehnáno.*

... Škodlivé otázky ...

MS: *Některé otázky mohou také škodit.*

VIH: Pochopitelně.

MS: *Člověk se svým neustálým tázáním se nemusí „pohnout z místa“.*

VIH: Někdo položí otázku pro to, aby jistotu člověka podkopal. Může se jednat o provokativní otázku, která člověka zavede stranou. Dábel v ráji také tvrdil: zakázal vám jíst ze všech stromů? Klid, který měli do té chvíle, jim vzal. Tím je začne směřovat někam jinam, než původně nebyli.

MS: *Člověk se v rámci svého tázání může ocitnout ve slepém rameni.*

VIH: Pochopitelně. Lidé se dostanou mimo hlavní cíl. Otázka někdy může být jak inspirující, tak destruuující.

MS: *Narušená moudrost praví: kdo se moc ptá, moc se dozví.*

VIH: Pochopitelně. Takový přístup platí v dobrém i ve zlém.

MS: *Např. zeptejme se na zdravotní stav ...*

VIH: Tázete se na něco, co není vyloženě zakázané. Nyní je otázka, jak položit správnou otázku.

... Položení otázky ...

VIH: Možná je to vtip. Pán se táže, zdali když se modlí, může kouřit. Jaká by byla odpověď?

MS: *Předpokládám, že kouření při modlitbě není to „pravé ořechové“.*

VIH: Nesmí se to. Pak byla otázka, jestli když kouřím, mohu se též modlit.

MS: *Pochopitelně!*

VIH: Zde se dostáváme ke skutečnosti - jak položit otázku.

MS: *Zmínil jste zásadní věc, která je důležitá pro život.*

VIH: Pokud se modlím, je hlavní myšlenka modlitba, pak kouření je mimo, avšak když kouřím, mohu na Pána Boha myslet.

MS: *Vše je otázka „timingu“. Zde trochu odbočím. Každé dítě, které má rodiče, jež neodpovídají na jeho otázky a nejsou ochotni jej uspokojovat odpověďmi, je nešťastné ...*

VIH: ... a bude hledat odpovědi někde jinde.

MS: *Třeba v kouření, drogách ...*

VIH: ... i u někoho zkušenějšího.

MS: *Většinou u babičky, dědečka, budou-li žít.*

VIH: Nebo u kamarádů. Ano, jestli rodiče nejsou ochotni dát odpověď a dítě ji potřebuje, hledá tam, kde mu odpověď bude dána - bez ohledu na kvalitu odpovědi. U výchovy dětí je riziko, které si rodiče mnohdy neuvědomují.

MS: *Říkáte: přichází parta třeba na stadionu Sparta! Pokud opomineme tuto deviaci, dostáváme se ke skutečnosti, že na zvědavé otázky malých dětí dobře odpovídají prarodiče.*

VIH: Je to proto, že si čas pro děti udělají, kdežto rodiče si čas pro děti nenacházejí.

MS: *Možná nechtějí, nebo mají jiné povinnosti. Neuvědomují si, že jim utíká to nejcennější.*

VIH: Opomíjejí skutečnost – vést dítě od jednoduššího ke složitějšímu. Oni odpověď znají a považují otázku za triviální, když se na problém ptá malé dítě.

MS: *Možná rodiče delegují činnost na jiné lidi, ale pak toho budou litovat. To již je jejich věc.*

... Zásadní otázka ...

VIH: Jakou otázku považujete za zásadní? Je to smysl života?

MS: *Na ni se musí odpovídat neustále, ...*

VIH: ... protože otázka nikdy nebude zodpovězena. Odpověď je velice jednoduchá, ale odpověď je podřízena mnoha okolnostem.

MS: *Pokud malé děti a děti ve škole nejsou konfrontovány s touto otázkou, jejich vztah k tvořivosti nebude odpovídající. Lidé to budou brát jako cosi, co je fádní.*

VIH: Podívejte se, člověk si nejprve musí uvědomit odpovídající hodnoty, souvislosti a život nahlížet jako největší hodnotu, kterou má a o níž musí odpovídajícím způsobem pečovat, abych ji neumenšil, ale abych ji naplnil.

... Otázka časování ...

MS: *Je vhodné se dotknout otázky časování – „timing“, zdali se člověk umí zeptat a koho se zeptat, protože pokud se zeptáte někoho, jehož odpověď bude zamítavá, nebo nepochopitelná, člověka může odpověď poškodit.*

VIH: Jsou dvě varianty. Jak poškodit, tak i motivovat, aby hledal někde jinde. V záležitostech vnitřního rozhodování, tam neplatí jedno jediné, protože každý člověk je opravdu individuální, originál. Každý bude reagovat jinak na určité okolnosti a otázky. Pro jednoho to může být přínosem, pro někoho to může být ztrátou. Nelze na situaci dát jedno měřítko: když to bude tak, bude to tak.

MS: *Rozumím vám. Vypělý člověk a předčasně vypělý může být „ohrožen“, že nenachází odpovídající protějšky.*

VIH: Pochopitelně, když se budete tázat na téma, v němž se druhý neorientuje, je otázka naprosto bezpředmětná. Většinou nemůže dát ani uspokojení, ani poučení. Je velká varieta okolností.

... Struktura tvořivosti ...

MS: *Pane probošte, analyzujme ještě otázku struktury tvořivosti. Jaké jsou – podle vás – důležité etapy? Již jsme hovořili o důležitosti otázky, ovšem pokud je otázka zčásti zodpovězena, přichází etapa příprav. Máte hlavní hypotézu a pak ji musíte rozvrhnout tak, aby výzkumný záměr přinášel odpovídající užitek.*

VIH: Též záleží na zkušenosti, znalostech. Jsou jisté skutečnosti, nad nimiž jeden musí hloubat, bádát, a druhý to udělá lehce.

MS: *Lze říci: „Jak prosté, Watsone!“*

VIH: Opět je to velmi individuální. I při formulaci hypotézy člověk musí mít představu, jak by se vše mohlo udělat. Nyní je zde otázka, do jaké míry představa odpovídá teorii a zkušenostem. Mnohé teoretické znalosti jsou sice krásné, ale mnohdy zkušenost, která není na odpovídající úrovni, může udělat daleko víc než teoretické vymezení. Řeknu to takhle: někteří, kteří vystudovali vědy se vztahem k historii, mají jisté představy, jak v té či oné době se něco stalo. Je otázkou, jak jejich pohled odpovídá opravdové realitě, z minulosti zůstalo pouze torzo. Leckdo má představu, že když má teoretické znalosti, ty stačí, abych dokončil načaté, případně starší poopravil. Je zde možnost i náhrady, která bude účinnější.

MS: Člověk má přece široké pole působení. Navrhoval bych, abychom udělali odpovídající polaritu. Na jedné straně bude přístup „pejska a kočičky“, jak dělali dort, – na druhé straně cukrář, znalec, případně špičkový chirurg. Když to zasadíme do časové linky, uvidíme jisté rozvažování, zraní, jak konkrétně začít, dále tam je i otázka osvětlení, ale i ověření, zdali to, co konáme, je potřebné, žádoucí. Koncept jednoho extrému – „pejska a kočičky“ – oni měli „ušlechtilou“ snahu udělat dort, ovšem recept byl divný, byt měly dobré ingredience – od špekáčků přes cukr, po okurky i šlehačku. Neznali toliko důležité poměry. Vycházeli z chybné premisy: když tam dají to nejlepší, výsledek bude nejlepší. Opačně přistupuje k tvorbě specialita.

VIH: Je to pochopitelné! Určité body, které jste vyjmenoval, dávají smysl. Mnohdy samotné jednání nakonec přinese výsledek, který si člověk ve fantazii nemohl představit. Zde opět platí mnohočetnost. Člověk by měl jednat rozumně. Měl by být přesvědčen, co vše tam musí být. Jsou jisté skutečnosti, bez kterých člověk nemůže vytvořit hypotézu. Je otázka, zdali když do hypotézy vložíme, co náleží, bude platit v každém případě.

MS: Zde bychom měli dbát na poměry. Dobrý dort se dá udělat, pokud známe proporce jednotlivých ingrediencí. V případě „pejska a kočičky“ to dopadlo dobře, protože dort snědl někdo „jiný“. Kočička uznala, že to, co vytvořili, nebylo odpovídající. Byli ušetřeni neštěstí kvůli „nenažranosti psa“. Viděli, co způsobí lidská hrabivost, a také, co způsobí spontánní přístup bez omezení. Například vědec vše testuje a neutváří něco bez ověření. Pejsek a kočička dospívají k závěru: vše konejte postupně a neusilujete dělat to nejlepší, protože právě to může být osudné.

VIH: Mnohé, co jste řekl, je individuální. Co má mít dobrý výsledek, to někdy přinese nejprostší a nejjednodušší řešení, pokud do toho člověk vloží určité zaujetí, protože když člověk koná něco s chutí, vloží do toho nadšení, může z mála udělat velké dílo. Někdy, pokud koná z povinnosti, nebo proto, že nic jiného nezbývá, následuje otázka, jestli z toho opravdu bude něco dobrého.

MS: Ano, je to pochopitelné. Platí to jak v cukrářství v případě Čapkovy povídky, ale i ...

VIH: ... v normálním lidském životě. Zde řeknu postřeh Terezie od Ježíška: „Malé věci s velkou mírou lásky.“

MS: Jsou lidé, kteří spojení malých věcí – bohužel – řádně nerozumí.

Body k tvořivosti:

... Vize ...

MS: Rád bych, abychom naše povídání zakončili částí, která souvisí s vytyčením cílů a jejich realizací. Krátce bychom se měli dotknout tématu: jak tvořivost – dle vás – proměňuje vize člověka. Zde můžeme říci: kdo nemá vizi, představu svého života, je na tom špatně, poněvadž může být snadno ovlivnitelný tím, že někdo představu již má a snaží se ji realizovat.

VIH: Je otázka, co si pod pojmem „vize“ představíme.

MS: *Uvedu příklad: narodil jsem se v České republice, chtěl bych být během svého života lékařem, umělcem, politikem. To znamená: máte-li vizi, podřizujete jí své konání.*

VIH: Měli bychom si být vědomi, že právě vize nemusí ještě nic znamenat. Někdo bude mít vizi, že se stane prezidentem, ovšem jedná se o nedosažitelnou pozici. Sám nevím, jak k tomu přistoupit.

MS: *Domníváte se, že v člověku mají neustále „blikat“ kontrolky: na to máš, na to již ne?*

VIH: Člověk musí zvažovat možnosti, okolnosti, schopnosti, protože ne každá vize může být realizovatelná, pokud na to člověk nemá. Jsou okolnosti, které tomu brání. Někdo může mít vizi, že by mohl být králem, avšak je-li v zemi, kde není království, představa je pošetilá. Může jen představovat, jak by vypadalo, kdyby zde byla monarchie.

MS: *Zde bychom si měli připomenout: vize je soubor ideálů, které jsou realizovatelné. Též mohu během pár minut říci: budu představitelem království, najmu si lidi, kteří mi budou sloužit. Jak donkichotské!*

VIH: Víte, každá vize je svým způsobem realizovatelná. Je však otázka, zdali je realizovatelná v tomto prostředí, v této situaci, v této době, za těchto okolností. Řeknu: někdo může mít vizi monarchie - proč ne? Vždyť monarchie jsou v Anglii, Španělsku, Švédsku, Monaku ... Idea, kterou jsem pronesl, je realizovatelná, ovšem je těžko realizovatelná v prostředí, které se se statutem rozešlo, případně je tam mnoho překážek. Jinak možnost monarchie zde je, protože se stále ve světě nachází.

MS: *Vše závisí na kontextu.*

VIH: Všechny okolnosti musím vložit do vize, aby mi z toho vyšel výsledek. Pokud tam dám více okolností, které rozhodují, objeví se pravdivý výsledek. Buď se mi vize rozsype, nebo bude uskutečňována.

MS: *Pana probošte, každý člověk má nějakou vizi, byť ji plně neartikuluje?*

VIH: Musel byste se ptát každého jednotlivce. Člověk přece má skoro vždy představu, plán osobního štěstí. Problém je v realizovatelnosti.

MS: *Přesně tak! Člověk by si mohl říci: budu pro království, nicméně je otázka, zdali to bude moci naplnit.*

VIH: Do modelu je nutné dát známé faktory, které existují, protože čím více tam dám faktorů, tím pravdivější nám může vyjít reálná vize. Vše je otázka realizovatelnosti, ...

MS: *... aby z vize nebyla iluze.*

... Kvalifikace ...

MS: *Dále je zde otázka kvalifikace. Mohli bychom usuzovat, že čím je člověk kvalifikovanější, tím může být zdatnější, tvůrčí?*

VIH: Platí to po stránce hmotné, ale jsou situace, které jsou postaveny opačně. Je tam otázka lidí, kteří byli v kontaktu s Pánem Bohem. V evangeliu je psáno: „Velebím tě, Otče, když si věci skryl před moudrými a odhalil si je maličkým.“ Po stránce duchovní to bývá opačné. Ve světě platí, že čím větší odbornost, tím větší pravděpodobnost uskutečnění - realizace, nicméně v duchovním životě to je opačné. Obvyčejný prostý človíček, který nezná „nic“, na tom může být lépe nežli ten, který má velké znalosti.

MS: *Ano, takový člověk je pokornější, též více slyší slovo Krista ...*

VIH: ... a je ochoten se též podřídit.

MS: *Zná lépe své místo ve světě.*

... Odměna ...

MS: *Dobrá, co znamená - podle vás - odměna a tvořivost?*

VIH: Co - podle mě - znamená odměna a tvořivost. Jen si vezmeme dítě, kterému řeknete, aby něco vykonalo, odměníte jej sladkostí, případně finančním ohodnocením, takový člověk bude ochotněji konat než ten, který nebude mít žádnou odměnu.

MS: *Samozřejmě! Tam se též musí uvažovat o přiměřenosti odměny.*

VIH: Někomu můžete něco dát, zdali to změní ve svůj prospěch.

MS: *Člověk, který dává odměnu, by neměl korumpovat.*

... Plán ...

MS: *Co plán a tvorba? Jen si vezmeme umělce, kteří hrají na hudební nástroj. Jednoduše musí cvičit, cvičit a cvičit. To je plán, někdy krutý. Jste přesvědčen, že člověk bez plánu ztrácí orientaci?*

VIH: Odpověď není jednoznačná. Museli bychom si vysvětlit, co plán je?

MS: *Můžeme říci: je to harmonogram, v jehož rámci jsou plněny činnosti, které nakonec utváří celek a vedou ke spokojenosti člověka.*

VIH: Když si uděláte harmonogram, je otázka, do jaké míry vám teoretická znalost zajistí realitu harmonogramu. Do záměru můžete vložit teoretické znalosti, ale pokud je zapracujete do plánu, zjistíte, že mnohé tam jsou zbytečné, a naopak na některé jste zapomněl.

MS: *Je otázka, co naplánovat?*

VIH: Pokud je člověk vystaven situaci, kterou nemůže ovlivnit, pak je plánování někdy zbytečné.

MS: *Zde bychom si měli připomenout, že v minulém režimu se plánovalo, ...*

VIH: ... a proto to tak dopadlo. Plánovalo se pro plánování. Je-li plán pro plán, věc nemůže vyjít.

MS: *Člověk má plánovat pro život a uplatnění v něm. Takovým plánem je život s Kristem. Pokud jej člověk dodrží, nemůže litovat.*

VIH: Je otázka smyslu. Smysl se objevuje postupně, ...

MS: *... a proto harmonogram nemohu udělat přesný, protože nevím, co bude za týden.*

VIH: Naplánuji-li, že to či ono udělám zítra, může mi do toho skočit mnohé důležitější - nakonec zjistím, že to, co jsem si plánoval na zítřek, úplně klidně mohu obejít, jelikož to není potřebné - a to z toho důvodu, že se to dá řešit jiným způsobem. To bychom museli být dokonalí, abychom si vystavěli harmonogram se všemi možnými znalostmi a všemi okolnostmi, které přicházejí.

MS: *Měli bychom si uvědomit jednu skutečnost, že člověk příliš plánoval a ztrácel tím energii. Stavěl se do pozice „velkého pána“. A, pak stačí větší vychýlení – to, co bylo postaveno, padá jako domeček z karet.*

VIH: Pochopitelně! Plánování je individuální. K realizaci cílů vede křivolaká cesta a tam žádné harmonogramy neplatí.

... Mrav ...

MS: *Pane probošte, hovořil-li jsem nad otázkami tvořivosti, bylo mi připomenuto zmínit se o mravu jako podmínce tvůrčí činnosti. Bez mravu není možné se pohybovat, ten dělá člověka člověkem. Tak o této hodnotě uvažuje například Jan Patočka.*

VIH: Není to plně pravda. Řekněte mi, kolik lidí v dnešní společnosti respektuje mravní zákon.

MS: *Možná se o to pokoušejí.*

VIH: Lidé mohou žít i bez toho. Je to jisté živoření, „živočišení“. Život, který nemá mravní zásady, člověka přemění v živočicha, jenž jedná pudově. Lidé přesto mohou klidně přežít.

MS: *Musíme se zeptat, jaká je pak kvalita života?*

VIH: Lidé sice mohou žít bez mravu, ale kvalita života bude na „zvláštní“ úrovni.

MS: *Člověk může s druhým soucítit a pronášet modlitby.*

VIH: Jedná se o záležitost druhého člověka, který má záměr a určitý cíl, že si pomůže. Zde jde o člověka, který jedná bez mravních zásad. Takový člověk může žít, byť jeho život nebude plnohodnotný.

MS: *Víte sám, že tvoření – pravá činnost není o přežívání, ale účast na stvořitelském díle.*

VIH: Pokud tezi postavíme tak, jak jste řekl, že Bůh člověku dá úkol, aby vstoupil do stvořitelského díla a byl v něm plnohodnotně integrován, říkám: ti, kteří se nezabývají mravními normami, je jedno, co od nich Bůh žádá, zda se případně zapojí do stvořitelského díla. Jde o pohled víry, případně nevíry.

MS: *Děkuji vám za podněty vztahující se tvořivosti.*